

EDUCACIÓN ÉTICO-CÍVICA

CONTIDOS, CRITERIOS DE AVALIACIÓN, OBXECTIVOS MÍNIMOS, CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN, PROCEDIMENTOS DE AVALIACIÓN E RECUPERACIÓN DE MATERIA PENDENTE.

CONTIDOS.

Bloque 1. Contidos comúns.

- * Elaboración, exposición e discusión sobre textos e cuestionarios con problemáticas reais referidas aos dereitos humanos para desenvolver unha consciencia crítica atenta aos desafíos do presente e asumindo unha responsabilidade ética polo futuro.
- * Adquisición de informacións contrastadas e relevantes para a comprensión dos problemas e dos desafíos da sociedade contemporánea, mediante análise comparativa e avaliación crítica das informacións proporcionadas polos medios de comunicación sobre un mesmo feito ou cuestión de actualidade.
- * Recoñecemento dos sentimentos propios e alleos e respecto polas conviccións e actitudes dos outros, polos seus sentimentos, ideas e comportamentos compatibles co respecto aos dereitos fundamentais.
- * Interese por coñecer as posicións e as razóns dos quen pensa de modo distinto. Recolleita de información sobre temas de convivencia. Elaboracións de preguntas para a participación en debates sobre temas previamente pactados, con intervencións que sigan as pautas de respecto e normas moderadoras. Elaboración de conclusións.
- * Recoñecemento das inxustizas e as desigualdades. Interese pola busca e práctica de formas de vida máis xustas e participación en proxectos que impliquen actitudes de solidariedade na vida comunitaria, dentro e fóra do centro educativo, asumindo o exercicio da cidadanía

Bloque 2. Identidade e alteridade.

- * Recoñecemento da persoa como suxeito moral e asunción dos compoñentes individuais e colectivos na construción da identidade e no comportamento moral.
- * Recoñecemento, valoración e respecto pola dignidade da persoa.
- * Asunción da diversidade e rexeitamento de prexuízos baseados en estereotipos que supoñan calquera forma de discriminación.
- * Coñecemento, expresión e autocontrol dos propios sentimentos e emocións e rexeitamento da

violencia como solución aos conflitos nas relacións interpesoais.

* Asunción de responsabilidades, individuais e colectivas, no exercicio da liberdade na toma de decisións morais.

Bloque 3. Teorías éticas. As exixencias da xustiza e os dereitos humanos.

* Análise dos elementos individuais e do contexto sociocultural que poden condicionar os diferentes sistemas de valores. Subxectivismo, relativismo e pluralismo.

* Coñecemento das principais teorías éticas que máis teñen contribuído á conquista de dereitos e liberdades, desde a perspectiva da felicidade e a perspectiva da xustiza.

* Consideración das dimensións ética, xurídica e política dos dereitos humanos. Valoración dos dereitos humanos como exixencia mínima de xustiza.

* Identificación das principais etapas na conquista dos dereitos humanos e valoración das novas reivindicación (terceira xeración de dereitos).

* Implicación na defensa efectiva dos dereitos humanos. Identificación e rexeitamento das actitudes de intolerancia, inxustiza e exclusión.

* Avaliación da discriminación positiva desde a perspectiva das exixencias da xustiza e a igualdade de dereitos e oportunidades.

Bloque 4. Democracia e participación. As institucións democráticas.

* Conceptualización da noción de democracia.

* Valoración da importancia da participación cidadá para o funcionamento das institucións democráticas. Distinción entre formas de participación non institucionalizada e a participación política institucionalizada. Valoración da formación da opinión, de acordo con algún tipo de deliberación, para unha a participación responsable. Distinción entre democracia representativa e democracia deliberativa.

* Aproximación ao sistema político español. Identificación das principais institucións democráticas e recoñecemento dos principios do funcionamento democrático.

* Identificación da liberdade, a xustiza e a igualdade como valores en que se fundamenta a democracia. Valoración da democracia como conquista ética.

* Recoñecemento do Estado democrático de dereito como marco formal para a realización dos ideais éticos.

* Identificación dos valores constitucionais, coñecemento dos dereitos e deberes fundamentais recoñecidos na Constitución española e no Estatuto de autonomía de Galicia e da regulación do

seu exercicio.

Bloque 5. A igualdade entre homes e mulleres.

- * Coñecemento da loita das mulleres e das súas organizacións para a conquista da igualdade de dereitos e oportunidades e o seu recoñecemento como suxeitos históricos, de dereitos e de cidadanía. Distinción entre igualdade de dereitos e igualdade de feito, e exemplificación e toma de conciencia de situacións en que a igualdade de dereitos non se traduce en igualdade de feito.
- * Análise das causas e factores da discriminación das mulleres. Planificación de alternativas a situacións, reais ou simuladas, de discriminación.
- * Rexeitamento da violencia de xénero. Recompilación de información sobre as medidas destinadas á prevención e protección integral da violencia contra as mulleres.

Bloque 6. Multiculturalismo e interculturalismo.

- * Identificación e respecto polas diferenzas sociais e culturais e valoración das súas manifestacións en actitudes, costumes e formas de vida distintas á propia, como enriquecedoras da convivencia nunha sociedade plural.
- * Análise das posicións máis frecuentes ante o multiculturalismo e reflexión sobre os problemas éticos que delas se derivan: etnocentrismo e discriminación, problemas éticos do relativismo cultural.
- * Valoración do interculturalismo como proxecto ético e político e reflexión sobre os valores mínimos dunha ética cívica.

Bloque 7. Cidadanía global e democracia.

- * Toma de conciencia da nova orde global e identificación dos procesos que contribúen á súa formación: a integración dos mercados e do espazo político e social.
- * Identificación dos recursos básicos do poder dos medios de comunicación (a selección das novas, a linguaxe da publicidade...) e a súa incidencia na construción da realidade e nas nosas decisións e opinións.
- * Recoñecemento da crise do estado-nación e valoración da globalización económica e a fragmentación da autoridade política como risco para a protección efectiva dos dereitos civís, económicos e sociais. Información sobre os movementos comprometidos na defensa dos dereitos humanos e recoñecemento do seu labor.
- * Identificación dos medios e iniciativas, tanto individuais coma colectivos para procurar un desenvolvemento humano sustentable.

* Recoñecemento da pertenza a unha cidadanía global e identificación e valoración dos procesos que poderían contribuír a unha globalización ética.

TEMAS TRANSVERSAIS.

Debe terse en conta que a programación de Ética converte a maioría dos temas transversais en contidos específicos dá materia para ser analizados dende unha óptica filosófica. Na práctica, pois, os temas transversais son traballados, como contidos básicos para acadar os obxetivos da materia.

TEMPORALIZACIÓN

Primeira avaliación:

Bloque 1. Contidos comúns.

* Elaboración, exposición e discusión sobre textos e cuestionarios con problemáticas reais referidas aos dereitos humanos

* Recoñecemento dos sentimentos propios e alleos e respecto polas conviccións e actitudes dos outros, polos seus sentimentos, ideas e comportamentos compatibles co respecto aos dereitos fundamentais.

* Interese por coñecer as posicións e as razóns dos quen pensa de modo distinto. Recolleita de información sobre temas de convivencia. Elaboración de conclusións.

* Recoñecemento das inxustizas e as desigualdades.

Bloque 2. Identidade e alteridade.

* Recoñecemento, valoración e respecto pola dignidade da persoa.

* Coñecemento, expresión e autocontrol dos propios sentimentos e emocións e rexeitamento da violencia como solución aos conflitos nas relacións interpesoais.

* Asunción de responsabilidades, individuais e colectivas, no exercicio da liberdade na toma de decisións morais.

Bloque 3. Teorías éticas. As exixencias da xustiza e os dereitos humanos.

* Coñecemento das principais teorías éticas que máis teñen contribuído á conquista de dereitos e liberdades

* Valoración dos dereitos humanos como exixencia mínima de xustiza.

* Identificación das principais etapas na conquista dos dereitos humanos

* Identificación e rexeitamento das actitudes de intolerancia, inxustiza e exclusión.

Segunda avaliación:

Bloque 1. Contidos comúns.

- * Elaboración, exposición e discusión sobre textos e cuestionarios con problemáticas reais referidas aos dereitos humanos
- * Recoñecemento dos sentimentos propios e alleos e respecto polas convicci3ns e actitudes dos outros, polos seus sentimentos, ideas e comportamentos compatibles co respecto aos dereitos fundamentais.
- * Interese por coñecer as posici3ns e as raz3ns dos quen pensa de modo distinto. Recolleita de informaci3n sobre temas de convivencia. Elaboraci3n de conclusi3ns.
- * Recoñecemento das inxustizas e as desigualdades.

Bloque 4. Democracia e participaci3n. As instituci3ns democr3ticas.

- * Conceptualizaci3n da noci3n de democracia.
- * Valoraci3n da importancia da participaci3n cidad3 para o funcionamento das instituci3ns democr3ticas.
- * Aproximaci3n ao sistema pol3tico espa3ol.
- * Identificaci3n da liberdade, a xustiza e a igualdade como valores en que se fundamenta a democracia.
- * Coñecemento dos dereitos e deberes fundamentais recoñecidos na Constituci3n espa3ola e no Estatuto de autonom3a de Galicia e da regulaci3n do seu exercicio.

Bloque 5. A igualdade entre homes e mulleres.

- * An3lise das causas e factores da discriminaci3n das mulleres. Planificaci3n de alternativas a situaci3ns, reais ou simuladas, de discriminaci3n.
- * Rexeitamento da violencia de x3nero. Recompilaci3n de informaci3n sobre as medidas destinadas 3 prevenci3n e protecci3n integral da violencia contra as mulleres.

Terceira avaliaci3n:

Bloque 1. Contidos com3ns.

- * Elaboraci3n, exposici3n e discusi3n sobre textos e cuestionarios con problemáticas reais referidas aos dereitos humanos
- * Recoñecemento dos sentimentos propios e alleos e respecto polas convicci3ns e actitudes dos outros, polos seus sentimentos, ideas e comportamentos compatibles co respecto aos dereitos fundamentais.
- * Interese por coñecer as posici3ns e as raz3ns dos quen pensa de modo distinto. Recolleita de informaci3n sobre temas de convivencia. Elaboraci3n de conclusi3ns.
- * Recoñecemento das inxustizas e as desigualdades.

Bloque 6. Multiculturalismo e interculturalismo.

* Identificación e respecto polas diferenzas sociais e culturais

Bloque 7. Cidadanía global e democracia.

* Identificación dos recursos básicos do poder dos medios de comunicación (a selección das novas, a linguaxe da publicidade...) e a súa incidencia na construción da realidade e nas nosas decisións e opinións.

* Información sobre os movementos comprometidos na defensa dos dereitos humanos e recoñecemento do seu labor.

* Identificación dos medios e iniciativas, tanto individuais coma colectivos para procurar un desenvolvemento humano sustentable.

MÍNIMOS ESIXIBLES

O alumnado para ter unha avaliación positiva, deberá demostrar unha serie de capacidades:

1-Coñecer e expresar os sentimentos e as emocións e desenvolver a afectividade nas relacións cos outros, manifestando unha actitude aberta, solidaria e respectuosa, rexeitando os estereotipos, os prexuízos e a violencia en todas as súas formas.

2-Desenvolver a iniciativa persoal, actuar con autonomía, asumindo responsabilidades individuais e colectivas e practicar formas de convivencia e participación baseadas no respecto, utilizando o diálogo e a mediación para evitar e resolver os conflitos.

3-Coñecer, valorar e exercer os dereitos e asumir responsablemente os deberes e as obrigas que se derivan das declaracións internacionais de dereitos humanos e da Constitución española e o Estatuto de autonomía de Galicia, identificando os valores que os fundamentan.

4-Asumir a pluralidade das sociedades actuais recoñecendo a diversidade como enriquecedora da convivencia e defender a igualdade de dereitos e oportunidades de todas as persoas, rexeitando as situacións de inxustiza e as discriminacións existentes por razón de sexo, orixe, crenzas, diferenzas sociais, orientación afectivo-sexual ou de calquera outro tipo, como unha vulneración da dignidade humana e causa perturbadora da convivencia.

5-Recoñecer e asumir a igualdade de dereitos e oportunidades entre mulleres e homes, valorar a diferenza de sexos rexeitando os estereotipos e prexuízos que supoñan discriminación e participar activamente na prevención da violencia de xénero.

6-Coñecer os fundamentos do modo de vida democrático e aprender a obrar de acordo con eles nos diferentes ámbitos da convivencia.

7-Coñecer as causas que provocan a violación dos dereitos humanos, a pobreza e a desigualdade, así como a relación entre os conflitos armados e o subdesenvolvemento. Valorar as

accións encamiñadas á consecución da paz e a seguridade e a participación activa como medio para lograr un mundo máis xusto.

8-Recoñecerse membros dunha cidadanía global, baseada nos valores da liberdade, a igualdade e a xustiza e implicarse activamente na súa realización, comezando por mostrar respecto crítico polos costumes e modos de vida de poboacións distintas á propia e manifestar comportamentos solidarios coas persoas e colectivos desfavorecidos.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN.

1. *Recoñecer os sentimentos nas relacións interpersoais e practicar o diálogo nas situacións de conflito. Razoar sobre as motivacións das condutas e eleccións, asumindo as responsabilidades que delas se derivan.*

Con este criterio inténtase comprobar que o alumnado identifica e recoñece os seus propios sentimentos, que é quen de poñerse no lugar das outras persoas e utiliza o diálogo para superar os conflitos nas súas relacións interpersoais, que razoa as súas eleccións, que identifica aquelas cousas de que é directamente responsable e aquelas en que comparte algunha clase de responsabilidade colectiva e asume axeitadamente a responsabilidade dos seus actos.

2. *Identificar os eixos sobre os cales se constrúe a identidade persoal.*

Mediante este criterio inténtase comprobar se as alumnas e os alumnos entenden e aceptan a propia identidade como algo construído e non dado, que é posible redefinir. Trátase tamén de avaliar se é quen de respectar criticamente outras eleccións que configuran outras identidades, mediante o exercicio dunha tolerancia activa.

3. *Diferenciar os trazos básicos que caracterizan a dimensión moral das persoas, recoñecer distintos sistemas de valores e identificar dilemas morais que teñen a súa orixe na aplicación de diferentes paradigmas de valoración.*

Con este criterio preténdese avaliar se o alumnado identifica os distintos trazos que caracterizan a dimensión moral das persoas, aqueles que condicionan o comportamento humano (as normas, a xerarquía de valores, os costumes, etc.) e se recoñece distintos paradigmas de valoración na orixe dos dilemas morais que se formulan no mundo actual.

4. *Mediante a formulación de dilemas morais sobre cuestións de actualidade, identificar os problemas éticos xerados desde diversas posicións morais e propoñer estratexias para a súa resolución.*

Con este criterio preténdese comprobar se o alumnado identifica as posicións morais que están na orixe de determinados debates éticos do mundo actual. Asímesmo, trátase de valorar se comprende a eficacia do diálogo, fronte ás posturas que o rexeitan por imposible (dogmatismo) ou por innecesario (relativismo) e se presentan unha actitude de tolerancia activa, fronte á

intolerancia ou a mera tolerancia pasiva baseada no relativismo ou na indiferenza.

5. Identificar e explicar axeitadamente as principais teorías éticas.

Mediante este criterio inténtase avaliar o coñecemento dos núcleos conceptuais clave dalgúns dos sistemas éticos occidentais que máis influíron coas súas contribucións conceptuais e coa súa práctica social á conquista e recoñecemento das liberdades e dos dereitos das persoas. Tamén permite valorar a capacidade do alumnado para enxuizar, a partir das teorías estudadas, determinadas condutas e situacións da súa vida cotiá.

6. Recoñecer e distinguir as dimensións ética, xurídica e política dos dereitos humanos. Valorar os dereitos humanos como principal referencia ética, en tanto que exixencia mínima de xustiza, manifestando actitudes a favor do exercicio activo e o respecto destes. Identificar a evolución dos dereitos cívicos, políticos, económicos, sociais e culturais e avaliar as novas reivindicacións en materia de dereitos humanos.

A través deste criterio trátase de comprobar o grao de comprensión dos conceptos claves dos dereitos humanos e a súa valoración crítica do esforzo que supuxo na historia da humanidade.

7. Comprender e expresar o significado histórico e filosófico da democracia como forma de convivencia social e política e identificar os valores e principios morais en que se sustenta.

Mediante este criterio preténdese avaliar no alumnado o coñecemento dos procesos de democratización de moitos países, en concreto España, como unha conquista ético-política, se comprende o pluralismo político e moral á vez que coñece os conceptos clave do sistema democrático, como o sistema de eleccións, o pluralismo político, o goberno da maioría e se recoñece algo valioso nos procesos democráticos en si mesmos á marxe da súa capacidade para lograr o ben común.

8. Valorar de forma argumentada, a importancia da participación cidadá para o funcionamento das institucións democráticas e da formación da opinión, de acordo con algún tipo de deliberación, para unha participación responsable.

Con este criterio trátase de comprobar se as alumnas e os alumnos son quen de distinguir entre formas de participación política institucionalizada e non institucionalizada, valorar a importancia da participación cidadá para o funcionamento dos sistemas democráticos e da formación de opinión de acordo con algún tipo de deliberación, fronte ao seguimento acrítico da opinión difundida polos medios de comunicación, así como a responsabilidade dos poderes públicos de cara á cidadanía.

9. Analizar as causas que provocan os principais problemas sociais do mundo actual utilizando de forma crítica a información que proporcionan os medios de comunicación e identificar solucións comprometidas coa defensa de formas de vida máis xustas.

Trátase de comprobar se o alumnado identifica e comprende algunhas das causas que provocan os principais problemas sociais do mundo actual (repartición desigual da riqueza, explotación

infantil, emigracións forzadas, etc.), utilizando con precisión e de forma crítica a información obtida dos distintos medios de comunicación, se recoñece a actuación de organismos e institucións comprometidas coa defensa de formas de vida máis xustas e se manifesta actitudes de tolerancia e solidariedade ao achegar solucións.

10. Analizar o camiño percorrido ata o recoñecemento da igualdade de dereitos das mulleres e poñer de manifesto as súas contribucións en todos os campos do saber ao longo da historia e o coidado dos seres humanos. Identificar e rexeitar as causas e factores de discriminación, así como as situacións de violencia machista de que son vítimas.

Este criterio pretende coñecer se as alumnas e os alumnos recoñecen a igualdade e a dignidade de todas as persoas e os elementos diferenciadores que están na base dalgunhas discriminacións, se identifican as súas contribucións aos diferentes campos do saber e o coidado dos seres humanos, así como os momentos históricos máis relevantes na conquista dos dereitos políticos das mulleres e a igualdade no ámbito familiar e laboral, á vez que permite indagar se saben identificar e localizar as situacións de discriminación que aínda sofren nas sociedades actuais e rexeitan activamente a violencia contra as mulleres.

11. Xustificar as propias posicións utilizando sistematicamente a argumentación e o diálogo e participar de forma democrática e cooperativa nas actividades do centro e do contorno.

Mediante este criterio preténdese avaliar o uso axeitado da argumentación sobre dilemas e conflitos morais, se son quen de desvelar os supostos de partida nas propias posicións e nas das outras persoas, de soste un punto de vista propio, de descubrir incoherencias nos procesos de razoamento e exixir claridade, precisión e pertinencia na argumentación, pero tamén o respecto ás posicións diverxentes dos interlocutores, tanto na aula coma no ámbito familiar e social.

Por outra parte, trátase de coñecer a maneira e o grao en que as alumnas e os alumnos participan e cooperan activamente no traballo de grupo e se colaboran co profesorado e as compañeiras e compañeiros nas actividades do centro educativo e noutros ámbitos externos.

12. Recoñecerse membros dunha cidadanía global e comprender a necesidade de compartir uns mínimos morais posibilitadores da convivencia.

Este criterio pretende avaliar a capacidade do alumnado para concibir e implicarse na construción dun futuro mellor. Pretende comprobar se é quen de situarse nunha perspectiva intercultural, asumindo a natureza pluralista da nosa sociedade, valorando positivamente as diferenzas culturais, recoñecendo o diálogo entre as culturas como unha posibilidade de enriquecemento mutuo e como o camiño para lograr unha verdadeira integración, así como o establecemento duns valores mínimos compartidos. Trátase, en definitiva de comprobar, se no seu papel de cidadáns teñen por referentes os cidadáns do mundo.

PROCEDIMENTOS DE AVALIACIÓN

INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN.

En síntese, a avaliación efectuarase a partir dos seguintes elementos:

- Caderno de clase, onde deben figurar as actividades e traballos desenvolvidos ao longo do curso.
- Valoración sobre o traballo en grupo que os alumnos deberán realizar, para posteriormente expoñer e sometelo a debate público en clase.
- Visualización de películas que aborden problemáticas éticas e comentario das mesmas.
- Outros traballos didácticos: resumos de libros, artigos de prensa, etc
- Exames sobre conceptos desenvolvidos en clase. Devanditos exames evitarán no posible a mera repetición memorística, e terán en conta outros aspectos máis creativos como cuestións abertas, argumentacións persoais, etc.
- A actitude: os indicadores para valorar as actitudes serán manter a atención, non molestar aos compañeiros, manter unha postura académica (realizar as actividades que se lle propoñen traendo os materiais necesarios para desenvolverlas e entregar o traballo de lectura dentro dos prazos fixados), manter unha actitude correcta co profesor e a participación activa en debates ou exposicións sobre problemas ou dilemas éticos.

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN.

Para superar a materia os alumnos deberán aprobar tódalas avaliacións, polo que se fará un exame de recuperación ó final de cada trimestre.

Se o Departamento así o considera os alumnos que teñan suspensas as tres avaliacións poderan facer a recuperación final en xuño.

O exame (80%), entrega de traballos (20%).

A actitude, comportamento, a falta de material, o traballo e o esforzo serán tidos moi en conta.

Os positivos e negativos sumarán e restarán medio punto da nota final.

A cualificación vai de 0 a 10 e obtense ponderando os elementos anteriores.

ACTIVIDADES DE REFORZO/RECUPERACIÓN.

Realizaranse dúas probas parciais de recuperación ó longo do curso e unha proba final de toda a materia para os alumnos/as que, ou ben non se presentaron ós exames parciais ou non superaron ditos exames.

As datas dos exames serán facilitadas ós propios alumnos así como os contidos mínimos que se esixirán para cada proba.

Ademais o departamento realizará un seguimento destes alumnos entregandolles actividades e titorizando o seu progreso da materia, ademais unha vez ó mes nun recreo devolverá os traballos

correxidos e explicará as dúbidas que teñan.

Se o alumno/a non supera o 5 deberá realizar unha proba no mes de setembro coa mesma estrutura das probas realizadas no curso e realizar un traballo.